

החברותא

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 92

בס"ד ערש"ק פר' משפטים 'שקלים' כ"ה שבט תשנ"ט

פצוצים יקרים

מאמר רז"ל קנים (פ"ג מ"ו): זקני עם הארץ כל זמן שמזקנים דעתן מטורפת עליהם, שנאמר (איוב יב, כא): מסיר שפה גו', אבל זקני תורה אינם כן כו', שנאמר (שם יב, יב) בישישים חכמה...

...האמת הוא שמה שנקרא בלשון חז"ל 'זקני עם הארץ', אין הכוונה כמו שסוברים העולם שעם הארץ הוא שאין לו שום חכמה בחכמת התורה, רק הכוונה היא שהוא באמת חכם מחוכם ולמדן בש"ס ופוסקים, רק שהוא משוקע בארציות, וזהו 'זקני עם הארץ' ועל זה נאמר כל מה שמזקנים כו', אבל זקני תורה, הפירוש הוא שמחזק בתורה כנכון, אע"פ שאינו יכול לומר רק שירות ותשבחות של ספר תהלים באמת ובתמים, זהו זקני תורה ודעתו כו', ולכן אמרו במשנה בלשון 'זקני תורה', ולא אמרו זקני תלמידי חכמים... דאילו ב'זקני עם הארץ', שהם משוקעים בארציות, חכמה מה יש להם, פירוש שאין חכמתם נחשבת לכלום בשום חכמה באמת, מחמת שהם משוקעים בארציות, וק"ל".

"הנה" בגמרא על פי הרוב אמרו: 'אמר רב פלוני אמר רב פלוני' (אמר רב יהודה אמר רב וכדו'), רק במיעוט אמרו: 'אמר פלוני בשם רב פלוני', והענין כי העיקר שהתלמיד יבטל עצמו כל כך, עד שלא ירגיש כלל שהוא האומר, כי אם הרב הוא האומר, וזהו: 'אמר רב פלוני אמר רב פלוני', כי ע"י האמירה של התלמיד יתגלה רק האמירה של הרב ולא האמירה של התלמיד, וכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם (אבות ג, ו). היינו שהתלמיד יבטל עצמו עצמו כ"כ שאינו מרגיש שהוא האומר, רק בעת האמירה מקשר עצמו במחשבה ומדות אהבה ויראה של הרב, ועי"ז מביא גאולה לעולם..."

אני ה' להבין ענין האמירה הזאת שאמר אליו אני ה' מה אמר לו, אך הנה באה ללמד לאדם דעת להבין בעצמו כי בכל עת יעמדה לפני ה' בתורה ותפלה כי הוא איננו כדאי וראוי לזכות ולעמוד לפתוח פיו לפני השכי"ת ממה"מ הקב"ה. ואינו בכחו לדבר מאומה זולת מחסד הבורא עליו אשר ישים דבר בפיו לאמר כה תדבר כמשיא דוד המלך ע"ה כי אין מלה בלשוני הן ה' ידעת כולה. (תפארת שלמה וראא)

וירא מלאך ה' אליו בלכת אש מתוך הסנה (ג, ב). "רמזו למה שנאמר 'אכן נודע הדבר' (ראה רש"י לעיל ב, יד). מפני מה ישראל שרויין בצרה יותר מכל האומות, לפי שיש בהם דלטורין משמיעים קול ענות בחרופים וגדופים על שכבי וערי, כקוצים הללו המשמיעים קול כשהוא בוער באש, כך ישראל, אפילו בזמן שאש הצרות מתלקחת סביביו, מכל מקום כל אחד לחבירו קוץ מכאיב וסילון ממאיר, כמנהג דורות הללו, ותמיד משמיעים קול כקול הסיר, כמו שנאמר (קהלת ג, ו): 'כי כקול הסירים תחת הסיר כן קול הכסיל'. וזו עיקר הסיבה לישראל להיות בגלות מצד השנאה והקנאה שביניהם יותר מכל האומות, ובעלי הלשון השמיעו את כל ישראל אין גקי כי תצא אש המחלוקת מסלע המחלוקת, האבות מבקרים אש והבנים מלקטים עצים, על כן בערה בהם אש ה', לכך נאמר: 'והסנה איננו אוכל', כי אע"פ שאש התלאות יבער ביעקב, מכל מקום מציאות הסנה נשאר קיים בכל דור, ואיננו אוכל, כי לא יכלו הקוצים מן כרם ה' צב-אות בית ישראל.

ובזה מיושב מה שנאמר 'בלכת אש מתוך הסנה', כי הוה ליה למימר 'בלכת אש בסנה' או 'בתוך הסנה', מהו 'מתוך הסנה', וכן מה שנאמר 'והנה הסנה בוער באש' איפכא מבני ליה: 'והנה האש בוער בסנה', שהרי האש בפועל והסנה הפעול. אלא האמת הוא כדברינו, שהסנה מבקיר אש הצרות, כי מתוך שישראל נמשלו לסנה זה שכל אחד לחבירו קוץ מכאיב ומשמיע קולו עליו בחרופים וגדופים, על כן בערה בהם אש ה', ואם כן הסנה גורם הבערת האש. וזה שאמר הכתוב: 'בלכת אש מתוך הסנה', כי הלבת אש נמשך מתוך הסנה כי הסנה גורם הלבת אש. וזה פירוש נכון".

(כלי יקר)

י"ס תרפ"א

לכבוד

אחד מהשני בעזרתו יתברך שמו אשר זאת שואל מאתנו, שבכל המצבים הקשים והנסיונות המרים העוברים עלינו בשעת המאבק האיתנים בין הטבע והאמונה, תהי' יד האמונה על העליונה, והאדם, ינצח את טבע עצמו המתנווד תמיד בין הגאווה והיאוש השוברים כליל מעצם היותו קרוץ מחומר עכור ועצם יסודו, אשר מראות שוא ומדוחים מתחלפות תמיד אצלו ואין בהם ממש כלל, משום שכל מהותו העצמית הוא אין ואפס וכחלום יעוף, ואין לו אחיזה רק במחשבה של הנשימה האחת של כל הנשמה תהלל ה', הנובעת מיסוד האמונה הפשוטה אשר זהו תכליתו האמיתית של האדם שכל יסוד החומר שבו יתהפך בכל נשימה ונשימה ליסוד הנצח שאינו מורגש ובלתי מושג רק בהאמונה וזהו הוראת החיים להאדם שיבקש תמיד ללא ליאות בכל משך ימי שנות חייו שהעניקו מאוצר החיים, כך חיו והתקיימו כל הצדיקים הגדולים לדורותיהם ובזכותם אנו חיים וקיימים עד היום הזה ועד ביאת המשיח.

וכשם שהם הגדולים האלה בקשו ומצאו את יסוד קיומם ואחיזתם, כך גם אנו מצווים לבקש ולמצוא שלימות יסוד וסוד הקיום, או אז נמלא באהבה

אני מרגיש שהידידות הזאת בינינו תומשך לעד, ולא תנותק בעזרתו של חי העולמים, כי רצונו יתברך הוא שנפגש במסילה צרה וע"י המפגש הזה שהי' מכוון מאד ע"י ההשגחה העליונה, הרי אנו יכולים לקבל את האור האמיתי אשר יביאנו ליסוד הנצח, ולמלא את חובתנו שהוטל עלינו מלמעלה.

מה טיבה של חובה זו, שעטיפת החומר שלנו שקוראים לו: **הגוף**, שאף שאינו מניב פירות מעצמו, הרי ממלא אותו נשימה חייה נשמת חיים - אשר מהותה העצמית היא בבחינת אור הנעלם ולמעלה מהשגתו, ואין אנו מרגישים אותה אלא ע"י הכאב העמוק אשר מראה לנו שיסוד חיינו היא סיבה מסובבת שאינה מורגשת אלא ע"י **אמונה**, ההיפך הגמור של הבשר והדם, אשר תקותו עפר רימה ותולעה, מסוגל להביע בכלל.

היסוד הזה - יסוד האמונה - ממלא את כל חלל העולם והוא כולו רועש ורוגש על ידו. האדם אשר בשבילו נברא העולם, אם אינו חפץ לרמות את עצמו - בודאי יכיר לדעת שאין לו שום יסוד קיום מעצמו, רק האמונה יסוד קיומו ויסוד חייו.

אני מלא תקוה ששנינו יחד ניאבק על קיום יסוד הוותנו, ולעולם לא ניפרד

הנצח, החושך ממנו והלאה, משום שהוא הפך להיות לאור יהל, לאור עולם! משום כך אני מבקש ממך מאד שתשתדל להחזיק מעמד בכל המצבים ובכל העתות של האדם, והסבלנות והסבל יביאך לבטח לתכלית האמיתי ולאור הנצח ולתקון העולמות ע"י האמונה הפשוטה.

אני מלא שמחה אשר הידידות בינינו תימשך לנצח ואני מקוה שכסף התרומות אשר שלחתם מגיע למטרה הנכונה לעזור לעניי ירושלים ואני מאחל לך שתזכה תמיד להיות זוכה ומזכה את הרבים ולעזור להזקוקים לעזרה.

אני מאחל לכם איחולים טובים מידיד אמת אשר אהבתך שמורה בלבי ולא תינתק לעולם. חג פסח כשר ושמח, המשיכו נא באמירת תהלים ותזכו לעלות לכל המדריגות והמעלות מאז בריאת העולם, ועד עתה ותזכו לאור הנצח בזכות עבודתם של כל הצדיקים האמיתיים.

אני תקוה שמכתבי זה יהי חקוק על לוח לבך ועל ידו תמצאו להיכלל בהנצח, יעניק לכם את יסוד חייכם לעד ולעולמי עולמים, אמן.

ובשמחה את השליחות שהוטלה עלינו והעצה העמוקה מדעת עליון ברדתנו לעולם הזה וע"י כך נזכה לראות את הקץ והסוף של גלותינו הארוכה אשר נמשכת כל כך זמן הרבה, וכמה נהרות של דם ישראל נשפכו ע"י שונאינו, ואז יתגלה לעיני כל היסוד האמיתי שלנו ותקוות גאולתנו אשר היתה צפונה בלבנו, על אף מחשבות התוגה על אריכות הגלות, אשר נדמה שאינה נגמרת לעולם, והחזקנו מעמד רק באמונה הגדולה בביאת המשיח ובזכות זו עצמה נזכה זאת לראות את הגאולה בעינינו אנו לא רק באמונה כי אם בפועל ממש.

ומן הכלל אתה למד על הפרט, מתהלכות עם ישראל בכל דורותיו, כך אפשר לדמות לכל אחד ופרט מישראל, כשבאים עליו ח"ו הגלים הזדונים של שעה קשה ח"ו, והוא ממשש באפילה ובכל רגע הוא מסתכן והולך שלא יאבד שארית תקותו מחמת היסורים האיומים והנוראים העוברים עליו, ובאותה שעה הוא מתעקש בכל כוחו ונפשו להתגבר ולהתחזק ולקבל הכל באהבה ובשמחה משום שהוא מכיר לדעת כי הקב"ה מסתתר בכל אלו היסורים, הרי בכח זה מתהפך הכאב העמוק ביותר לאור היותר נערב, אור הגנוז, למעלה מן הטבע, והוא נכלל באור

הרא"ש דיבר פעם על ענין התפילה ואמר שהאדם אינו מתפלל כלל, כי מצדו אינו יכול
92 אפילו לנענע את שפתיו וכל תנועה של האיש מכרזון עליה בשמים כמש"כ
חז"ל אין אדם נוקף אצבעו וכו', אם כן כל מלה שהוא משמיע לא באה מכחו כלל. וזה אמנם
הפירוש הפשוט מה שאנו אומרים ב"ג עיקרים "לו לבדו ראוי להתפלל ואין לזולתו ראוי
להתפלל" שהדברים כפשוטם כי לו לבדו יתברך התפילה, כי לא נאמר "לפניו לבדו ראוי
להתפלל" אלא "לו לבדו" ולא נאמר ו"אין לפני זולתו", אלא "ואין לזולתו", היינו כי האדם
בדרך כלל פגר ללא שום חיות והשי"ת מזרים בו חיות כל רגע "ואתה מחיה את כולם"
ואמנם אנו מוצאים בחז"ל מניין שהקב"ה מתפלל (ברכות ז.) וכן מצינו שהקב"ה אומר יהי
רצון שיכבשו רחמי את כעסי וכו'.

אמר לו בעת שיחה זו מישחו מהחברים ומה בכל זאת התפילה שאנו מתפללים בעת צרה
ובכל יום, מהי התפילה הרצויה מצדנו ? אמר הרא"ש התפילה הנכונה שע"ז שייך בחירה,
שהאדם מתפלל ויודע שאין הוא מתפלל אלא ה', ואפשר למצוא סימוכין לדברים אלו מה
שאמר רבי חנינא בן דוסא אם תפילתי שגורה בפי יודע אני שמקובלת, היינו שהתפילה
שגורה - שלוחה מהשמים ולא אני אומר אותה, היא מקובלת.
ההדגשה של "לו לבדו" נזכרת גם בידיעות שלמה של הגאון רבי שלמה קלוגער זצ"ל, על
אני מאמין.

אמר לי לפני הסעודה לפני השקיעה, האיש מתנודד תמיד בין ייאוש לגאווה. אם רווח לו
קצת הוא כבר שוכח מכל מצבו ומתגאה, אם מתבונן במצבו ורואה כי ברע הוא נופל
תיכף בזרועות הייאוש, וכך לא יכול האיש לצאת אף פעם מהצרות שלו, אבל לא צריך
לצאת אלא לחיות אותם ולראות בהם קשר אלוקי, כי הוא חי עם הכשלונות שלו, הרי זה
מבשרי אחזה אלוקי, ואם חיים עם הקשר האלוקי כבר אין ייאוש ואין גאווה נאר מען לעבט
מיט איהם.

שאל אותו השואל על תחילת פרשת וארא כי השי"ת התרעם על משה רבינו ואמר לו לפי
דברי רש"י יש לי להתאונן על מות האבות, הרבה פעמים נגליתי עליהם בא-ל שד"י
ולא אמרו לי מה שמך, ואתה אמרת "מה שמו מה אומר עליהם", מה זה ענין לתרעומת, אם
הוא ביקש לדעת שמו. אמר הרא"ש כי אצל האבות היה השי"ת בבחינת תוהו ובהו בהעלמה
גמורה היינו אמונה פשוטה, כאשר שאל משה על שמו, בזה הנמיק כאילו את קומתו, כי שם,
זה פעולת עולם העשיה, כמו שהמלאכים נקראים בשמות על ידי פעולותיהם.

דובר על תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה (שבת קי"ד) והבענו בפניו פליאה
על כך, מה אשם הת"ח שהוא עני ואין לו לקנות בגד חדש? אמר לנו שהכוונה
למידות, כי הבגד שהוא עוטף את האיש משל למידות שעוטפות את האיש והם צריכות
להיות נקי בלי רבב. וכך מובא הסבר זה במהרש"א ז"ל.

כל המעוניין לקבל את הגליון בדואר
ישלח למערכת, פרטים. בצירוף דמי משלוח בסך 40 ש"ח לשנה

ח"צ נ"י
מערכת החברותא
עניי 3
סל: 5829688
תד: 5080
ירושלים 91050

שהשמחה במעונם

הר"ר נפתלי מנדלוביץ ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יעקב מנדלוביץ ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר אשר בנדיקט ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר יהודה פרוש ומשפ' לנשואי בנו הר"ר אברהם נ"י

